

KRISTNE FRISKOLERS FORBUND (KFF)

Tlf 22 82 35 80. Fax 22 82 35 81. E-post: flateby@kff.no. Storgata 10 B, 0155 Oslo

Oslo, 27. februar 2009

Til Utdanningsdirektoratet og Kunnskapsdepartementet
post@udir.no ; postmottak@kd.dep.no

Uttalelse om forslagene til knekkpunkt modeller i tilskudd til private grunnskoler.

KFF takker for anledningen til å avgi en uttalelse. I den sammenheng viser vi til tilsendte materiell.

KFF representerer 54 grunnskoler og 6 norske skoler utenlands, for øvrig en total medlemsmasse på vel 120 skoler som alle er opptatt av alle friskolenes stilling i vårt samfunn.

Vi vil først nevne de synspunkter som alle friskoleorganisasjonene tok opp i forberedende møte i Kunnskapsdepartementet 17. desember. Her viste vi først til KUF-komiteinnstillingen i forbindelse med budsjettbehandlingen i høst og vi nevnte 4 punkter som vi mente var viktige i det arbeidet som skal gjøres med modeller for tilskudd. Selv om dette i liten grad ble tatt hensyn til, minner vi i punkt 1 her om det skriftlige notatet vi la fram i nevnte møte. Vi ble i møtet kun lovt et ekstra møte i KD og mer tid om nødvendig for å ha en dialog om saken og vi fikk tilgang til noe mer av materialet elektronisk.

1. Friskoleorganisasjonenes notat til møtet 17/12 i KD:

1. Utklipp fra Innstilling S nr 12 (2008-2009) til kap. 228 i KDs budsjett. Tilskudd til private skoler o.a.

Komiteen viser til at departementet skriver følgende i stortingsproposisjonen:

"Det bør derfor være best mulig sammenheng mellom den faktiske kostnadsstrukturen i offentlig skole og satsane for tilskott til private grunnskolar."

Komiteen er enig i dette og presiserer viktigheten av at en arbeider videre for å sikre kvaliteten på tallrapporteringen til KOSTRA slik at en oppnår departementets målsetting.

Flertallet har merket seg at departementet vil ta initiativ til en gjennomgang av beregningsmodellen for utregning av satser til private videregående skoler.

Komiteen viser til at komiteen har bedt om en egen sak om tilskuddsordningene når gjennomføringen av utregningsmodellen er gjennomført, jf. oppmodingsvedtak nr. 545, Innst. O. nr. 88 (2006–2007). *Komiteen* har merket seg at arbeidet med utregningsmodellen for private grunnskoler er omtalt både i budsjettet for 2008 og budsjettet for 2009, og at departementet tar sikte på å vurdere løsninger i sammenheng med budsjettet for 2010.

Komiteen viser til at hensikten er å komme fram til en utregningsmodell som sikrer best mulig sammenheng mellom den faktiske kostnadsstrukturen i offentlig skole og tilskuddene til private grunnskoler.

Videre vil *komiteen* understreke målet om at det må sikres forutsigbare drifts- og rammevilkår for de private skolene. *Komiteen* har merket seg at departementet har til hensikt å trekke privatskoleorganisasjonene inn i arbeidet. *Komiteen* legger til grunn at departementet oppretter en arbeidsgruppe med representasjon fra privatskoleorganisasjonene som kan vurdere hvorvidt tilskuddsmodellen i tilstrekkelig grad fanger opp kostnadsstrukturen i offentlige skoler og legge grunnlag for forslag til løsninger.

Naturbruk forts....

2. Friskoleorganisasjonenes momenter før gjennomgangen av grunnskoletilskudd.

1. Det er en fordel om hele gjennomgangen for friskolene var gjort samtidig både av grunnskole, videregående, Oppmodningsvedtak 545 og ”sikring av kvaliteten på tallrapporteringen i KOSTRA”.
2. Uansett mener vi at man ikke kan se bort fra kvaliteten i KOSTRA-tallene i grunnskolegjennomgangen slik det legges opp til i den framlagte gjennomgangen og høringen om denne.
3. Det er dessuten en kjempemessig svakhet i modellen i dag, som brukes som utgangspunkt for evt nye modeller, at skolestørrelser lagt til grunn, ikke eksisterer og altså i liten grad er reelle.
4. KUF-komiteen nevner representasjon fra privatskoleorganisasjonene i en arbeidsgruppe. Det er det ikke lagt opp til her!

2. KFF vil avgi høringsuttalelse

Selv om friskoleorganisasjonenes synspunkter på foreløpig stadium ikke ble tatt hensyn til og selv om vi fortsatt står for det som ble hevdet i og skrevet til møtet, ønsker vi likevel å uttale oss om modellene slik vi er invitert til. Vi vil også kommentere grunnlaget for modellene, selve modellene, lovgrunnlaget i privatskoleloven og diverse andre punkter vi mener er viktige for tilskuddet til private grunnskoler. Vi vil først utdype punkt 2.2 og peke på 2.3. i notatet fra møtet 17. desember, siden 2.2 er grunnleggende uansett modell og 2.3. er et viktig premiss i alle modellene som det må tas hensyn til i en eller annen form.

3. Grunnlagstall fra Kostra og GSI

KFF viser igjen viser til sitatet fra Inst. S nr 12 i Stortinget i høst og vi legger her vekt på alt som gjelder grunnskolene og skolene felles i det. Se sitatet i pkt 1.

Før grunnlagsmaterialet i KOSTRA blir forbedret, vil det være usikkerhet om tilskuddene til alle privatskolene. Vi registrerer at departementet ikke vil gå grundigere inn i dette arbeidet slik man selv påpeker og slik Stortinget presiserer, nemlig å arbeide videre for å sikre tallrapporteringen i KOSTRA. I hvert fall vil ikke dette skje gjennom en arbeidsgruppe eller et felles arbeid med hele saken. Vi forstår nå at det vil skje noe med dette for videregående skoler i en arbeidsgruppe, men ikke på grunnskolenivå. Det beklager vi.

Det er flere enn departementet og Stortinget slik nevnt ovenfor, som er opptatt av dette. Vi har overfor KD, U-dir og SSB tatt opp disse spørsmålene gjennom mange år. Det har vært hevdet overfor privatskolene at en forskrift pålegger kommuner og fylker å rapportere korrekt i KOSTRA og at denne rapporteringen vil bli bedre og bedre for hvert år. KD, U-dir og SSB kan derfor ikke gi tunge pålegg om forbedringer eller sjekke kvaliteten ytterligere for privatskolenes skyld, når altså en forskrift allerede hjemler hvordan føringer skal være. Forskriften brytes om dette ikke blir gjort etter den!

I følge Kommunal og Regionaldepartementet har ”alle kommunene og fylkeskommunene rapportert etter KOSTRA-modellen fra og med 2001”.

Vi så i starten at noe av rapporteringen ble bedre etter hvert, men det stoppet opp med forbedringer. Det viser seg at det er en rekke feilføringer i systemet. Og nå har det gått mange år. Politikere i kommunene klager over at KOSTRA åpenbart må inneholde feil når f.eks satsingsområder i enkeltkommuner likevel kan gjøre at kommuner uten slik satsing kommer betydelig bedre ut. KFF ser åpenbare feil selv også. F.eks når ordinære poster varierer fra et år til et annet med f.eks 50 %, når kommuner oppgir spesialundervisning med helt urealistiske eller svært varierende tall fra år til

år, når vi hører fra kommuner at det enkelte steder blir ført tilpasset undervisning som spesialundervisning, når det er kjent at visse utgifter i skolene ofte føres på sentral skoleavdeling eller på den avdeling i kommunen som utfører tjenesten, istedenfor på skoleposter der utgiften i prinsippet skal føres.

Det har gått meningsutvekslinger om manglende KOSTRA-kvalitet i den viktige avisen for kommunesektoren, Kommunal Rapport. Vi tar med litt fra en artikkel der i 2007 som er illustrerende:

”Gi revisorene mer arbeid!

Kommunerevisor Reidar Enger skriver i sitt innlegg i Kommunal Rapport nr. 12 at gjeldende revisjonsstandarder ikke stiller krav om noen spesiell kontroll av KOSTRA-regnskapet og øvrige KOSTRA-rapporter fra kommunene.

DEBATT Av Bjørn Brox

konsulent i Agenda Utredning & Utvikling,

10. april 2007

Dermed bekrefter Enger det som var poenget i mitt innlegg om KOSTRA, nemlig at KOSTRA-rapportene ikke kontrolleres. Det er et stort misforhold mellom betydningen KOSTRA-tallene har og den innsatsen som gjøres for å sikre at tallene er riktige.

Mitt innlegg i avisen var ikke noen kritikk av revisorene for dårlig utført arbeid, men en kritikk av reglene revisorene jobber innenfor. Revisorene kontrollerer det de blir pålagt å kontrollere. Jeg skrev innlegget for å få Kommunaldepartementet til å lage strengere regler.

Jeg håper kommunerevisorene kan være enig med meg i at det ville være bra med bedre kontroll av KOSTRA-regnskapet.....”

KFF mener det er et godt forslag at kommunenes revisorer kontrollerer KOSTRA-rapporteringen. Også fylkesmennene kan be om at skoleutgiftsrapporteringen i KOSTRA sjekkes.

Også knekkpunktanalysene fra Høgskolen i Molde (HIM) påpeker ”svakheter i datamaterialet” og enkelte avvik mellom 2006 og 2007 som må skyldes kvaliteten i KOSTRA.

KD, U-dir, SSB kunne f.eks ha gått gjennom noen av de betydningsfulle postene for privatskolene og forsøkt å sikre dem. Hvis det f.eks er mye feil i de poster som trekkes ut, spes.und, skyss og språkundervisning for minoritetspråklige elever, vil det ha stor betydning.

KFFs konklusjon om KOSTRA-kvalitet: Vi selv ser feil og vi legger merke til at KOSTRA-kvaliteten kritiseres fra ulike hold. Våre skoler mottar tilskudd etter denne rapporteringen og feil slår direkte ut i tilskuddene positivt eller negativt. Uansett blir det feil og dette burde vært rettet opp. Vi mener at revisjon av KOSTRA-rapporteringen i hver enkelt kommune vil kunne bety forbedret kvalitet og bedre grunnlag, likedan om fylkesmennene i kommunetilsyn etterspør rapportering. Revisjon eller gjennomgang av viktige poster som kan utgjøre en forskjell er en annen sak.

Vi må også få påpeke at GSI-tall (Grunnskolen Informasjonssystem) som kjent brukes til å beregne spesialundervisningen som trekkes ut og til å beregne antall elever i kommunene. Dessverre må vi også her stille spørsmål ved kvaliteten. Det er noe uklart hvordan kommuner fører spesialundervisning og tilpasset opplæring. Bare elever med enkeltvedtak skal registreres som spesialundervisningstimer. Føring av spes. ped-skoler kan være en annen problemstilling. Elevtellingen i GSI foregår på skoleår, mens KOSTRA er kalenderår.

Konkl om GSI: KD har ansvar for GSI-basen og vi mener de må ta tak i kvaliteten i denne.

Nå kan en være heldig å finne gode modeller som kan holde selv om grunnlaget endres, men evt gjennomgående feil i kommunene i føring av spesialundervisning, som jo trekkes ut av grunnlaget eller at utgifter i skolen blir ført på andre avdelinger i kommunene, f.eks skoleadministrasjon,

administrative tjenester, vedlikehold, snøbrøyting e.a. kan det utgjøre store endringer. **Det må derfor tas tak i KOSTRA-kvaliteten og GSI-kvaliteten! Det er beklagelig at ikke man kan se helheten i dette når modellene skal avgjøres.**

4. Reelle skolestørrelser i grunnlaget for tilskudd?

For grunnskolene er det et problem at tallene som legges til grunn i tilskuddene ikke baserer seg på reelle skoler, men på gjennomsnittstørrelse for alle skoler i hver kommune. Denne gjennomsnittlige skolestørrelsen kan utgjøre en betydelig forskjell uten at vi vet dette. For store skoler kan det f.eks være vanskelig å finne kommuner med et utvalg av bare store skoler. En må bruke store kommuner med også småskoler mellom de store. Vårt synspunkt er at vi har liten mulighet i grunnlaget for å sjekke om resultatene man kommer fram til, er riktige mht skolestørrelse. Dette problem påpekes også av HIM: ”Detaljerte data om den enkelte skole hadde selvsagt vært et vesentlig bedre utgangspunkt for å vurdere kostnadsstrukturen.”

KFF erkjenner at vi neppe kommer rundt dette problemet via KOSTRA som tross mangler er det eneste vi har, og vi må nok akseptere den løsningen på dette som brukes i dag. Likevel mener vi at det må være mulig å finne regnskaper på skolenivå i noen kommuner som gjør det mulig å kontrollere tall nå ved inngangen til et nytt system. Vi vil komme tilbake til dette senere i høringen, særlig når det gjelder de store skolene hvor sammenslåing mot et gjennomsnitt reduserer tilskuddet til dem slik vi ser det .

5. Om bakgrunnen og premisser for modellene

Selve poenget med modellene må være å få best mulig samsvar mellom kostnad i offentlige skoler og tilskuddet til friskoler, også til forskjellige størrelser av friskoler. Rettferdighet i dette er viktig. Vi har vært inne på at det blir vanskelig når ikke grunnlaget er på skolenivå.

KFF mener det er flere viktige og positive sider ved de nye forslagene. At lineære regresjoner tar større deler av grunnlagsmaterialet enn dagens modell inn i tilskuddsgrunnlaget er bra. Dermed blir tilskuddene mindre sårbare enn dagens modell fordi materialet er bredere. Sårbarheten i forhold til KOSTRA-grunnlaget blir noe mindre pga feil, fordi ikke bare et utvalg kommuner på de 3 forskjellige nivåer er med. Det er positivt at man søker å få til en modell som samsvarer bedre med hele materialet. Dette synes i stor grad ivaretatt i modellene C og D. Det er imidlertid et smalt materiale for store skoler, og kommuner med store skoler har også små skoler iblandet. Vi er derfor fortsatt særlig usikre på store skolers samsvar mellom kostnader i offentlige skoler og i tilskuddsforslagene.

Et problem oppstår med resultatene av modellene inklusive den gjennomsnittlige skolestørrelsen i kommunene, fordi alt trekker mot et gjennomsnitt. Gjennomsnittsbetraktninger blir best på midten. Det betyr at forskjeller utlignes og det kan bety at høyere utgifter i bunn og topp også utlignes. For de små er dette mindre problematisk pga små kommuner med flere små skoler uten veldig store skoler innblandet. I tillegg til gjennomsnittseffekten som rammer de store, ser vi at materialet blir smalere oppover i skolestørrelse enn antallet store skoler i landet skulle tilsi. Dette kan forsterke problemet.

HIM skriver at dersom det skal være et høyt knekkpunkt for store skoler, må det ligge høyere opp enn i dag, nemlig på 315 elever. De skriver også om 4 skoler/kommuner som gir dette knekkpunkt, men som er atypiske. Man kan lure på om de dermed kanskje signaliserer at disse kommuner ikke burde være med. Vi mener selvfølgelig at hele grunnlaget må med dersom det ikke er helt avklarte store feil. Uansett blir det pga måten her, lite grunnlag for det høye knekkpunktet. Og det er et tankekors at selve systemet synes å inviterer til å gå bort fra større skoler. Man har bevisst hevet minsteskestørrelsen i dagens system (A) for å unngå helt små skoler. Det har vi vært enige i. Dette systemet inviterer til at barne- og ungdomsskoler hver for seg ikke bør ha størrelse over 200-250.

Flere av betraktningene her peker i mot at systemet i modellene kan gi litt for dårlig resultat på toppen. Vi snakker for øvrig ikke om veldig store skoler, men skoler fra 200-250 til 400 på hhv barne- og ungdomstrinn.

6. Om modellene

A. Dagens modell. Denne kjenner vi og den fungerer på et vis, men den er bl.a. svært sårbar for variasjoner i de enkeltkommuner som kommer med i de 3 utvalgene, og for KOSTRA svakheter i de utvalgte. For store skoler har det vært fluktuerende de siste årene

B. Denne modellen er en lineær modell hvor alle kommunene teller med og man forutsetter at utgiftene ligger langs en rett linje. Den vil vise stigende utgifter når elevtallet stiger. Det antydes i vurderinger at modellen ikke får med en del kommuner med betydelig avvikende utgiftsbilde. Systemet må etter vårt skjønn også ha disse avvikende kommunene med hvis det ikke er åpenbare feil som ligger under! Modellen viser svært høye utgifter for små skoler og er et insentiv til å etablere svært små skoler.

KFF er enig i vurderingene om modellen og utelukker den. Vi mener likevel at regresjonsanalyser er en god tilnæringsmåte til å analysere tilskuddene i kommunene og til å overføre dem til friskoler særlig fordi de får mer materiale med og ikke er så sårbare om datakvaliteten i noen kommuner er dårlig. Regresjonsanalyse ble også brukt i en tidligere utredning og ble resultatet for tilskuddsberegning etter Høybråtenutvalget NOU 1997:16, riktignok var det der en polynom regresjonsanalyse. Her er det en lineær sådan.

C. Modellen er en modell av samme type som B, men med knekkpunkter som ligner på modell A. Knekkpunktene plasseres automatisk, slik vi forstår det, på steder som minimerer totalavviket statistisk. Det gir angivelig den statistisk riktigste linje ut fra grunnlagsmaterialet. Faktisk fører det til at nedre knekkpunkt heves noe i forhold til A, mens øvre er betydelig høyere enn i A. Vi ser ikke helt hvorfor skoler fra rundt 250 elever går noe ned og hvorfor ikke skoleutgiftene øker mer for de største skolene i vårt forbund. I Oslo har det vært en såkalt Oslopakke med ekstra ressurser eller særlig satsing på Osloskolen. Fram til nå har også Oslo hatt flere timer, til dels mange flere en minstekravet i læreplanene i landet vårt. (Dette er nå i ferd med å utlignes.) Dette tyder på at Oslo ikke er et avvik kostnadmessig, men at store Oslo kommune bruker mye på skolen. Oslo er dessuten svært stor sammenlignet med andre kommuner med store skoler eller en stor skole. Vi mener at Oslo fortsatt burde ha vært vektet tyngre enn andre kommuner slik det skjer med Oslo i dagens modell. Vi må huske på at selv bydelene i Oslo er større enn mange andre kommuner.

For oss synes denne modellen likevel å ivareta hele det sammenlignbare utgiftsgrunnlaget best og den synes å være best i samsvar med gjeldende lovverk.

D. I denne modellen er det kun et knekkpunkt og man tar den forutsetning at store skoler ikke har en viss ekstrakostnad. HIM synes å ha en preferanse for denne modellen og den framstår som den beste løsningen for dem. Vi mener den ikke tar med hele grunnlaget ved at man ikke legger nok vekt på de store kommunene. Også gjennomsnittstenkningen fra KOSTRA gjør at det blir få store skoler i materialet. Vurderingene i modell A fra tidligere om at kommunene skulle veies inn i systemet er det ikke drøftet hvorfor er tatt bort verken i C eller her i D. D-modellen tar dessuten ikke hensyn til teksten i privatskoleloven, men det skal vi komme tilbake til.

Et dramatisk poeng som ikke kommer fram i regnearkanalysene eller sammenligningene når man hele tiden sammenligner med modell A og 2007 KOSTRA, gitt satsene for utbetaling i 2009, er at nedgangen fra 2006 til 2007 i KOSTRA er der, og er til dels sterk for de største privatskolene allerede. De 5 store skolene får altså først betydelig nedgang allerede i 2009 og de vil få det i 2010-budsjettet om ikke det kommer helt andre forbedringer i grunnlaget eller i tilskuddene.

7. Privatskolelovens syn på modeller?

PSL § 6-1 For grunnskolar skal det takast omsyn til skilnaden i utgifter mellom små, mellomstore og store skolar.

I utgangspunktet mener vi at lovens ord bør følges og at vi ikke kan gå for en modell som deler opp i noe som ikke innbefatter lovteksten uten en lovmessig vurdering av hva som skal stå isteden. Det er ikke vurdert i dokumentene. Det burde ha foreligget for å kunne gi mer endelig svar på denne siden av saken. Modell A har jo tilfredstilt lovkravet, men er svært sårbar. Vi mener modell C tilfredsstiller det lovkravet vi nevner ovenfor, ved at den har 2 knekkpunkter og dermed gir de små skolene under knekkpunktet, de mellomstore mellom knekkpunktene og de store over øvre knekkpunkt egen sats, den siste riktignok med kun 2 skoler. Dette er likevel altså ikke drøftet lovmessig.

8. Kontroller modellresultatene mot noen offentlige skoler !

KFF ser det slik at en del eksempelskoler i noen utvalgte kommuner burde vært sjekket mot resultatene i modellene C og D. Vi antar at det i en del kommuner føres skoleregnskaper slik at dette kan gjøres. Uansett om det føres regnskaper burde det være mulig å få ut lønn og sosiale utgifter knyttet til skolenivå. Da vil vi ha over 75 % av utgiftene og det burde være mulig å kontrollere dette opp mot særlig de store skolene hvor vi mener grunnlaget for sammenligning er litt dårlig. Det er f.eks grunn til å tro at Oslo kommune sitter på slike data. Finner man da store avvik må det være mulig å se nøyere på modellene.

9. Fluktasjoner ved endret knekkpunkt

Det største problemet med endring av satser fra år til år basert på ren matematikk, er at statistisk tilnærming basert på knekkpunkter vil kunne gi store fluktasjoner som i realiteten ikke eksisterer i virkeligheten. I modell C er dette illustrert på en god måte ved at nedre knekkpunkt flytter seg fra 48 til 54 fra 2006 til 2007 i beregningene. Det er klart at slike utslag vil få betydning for skoler over/under grensen fra et år til et annet. Vi savner simuleringer fra HIM på hvor mye endring i totalavviket ulike knekkpunkter vil medføre. Vi antar at en marginal endring vil kunne ha store konsekvenser for enkelte skoler.

Når vi ser for eksempel hva endringen i modell C fra 2006 til 2007 medfører for en skole som har 45 elever, kan det stilles spørsmål om kravet til "forutsigbare drifts- og rammevilkår" er oppfylt. Vi mener nok at de matematisk korrekte knekkpunktene som fremkommer av modellen hvert år må underlegges en eller annen form for vurdering. Dette kan tenkes løst på flere måter, f.eks ved at

- a) endringer i knekkpunkt ikke skal medføre nedgang i tilskudd til en skole fra et år til et annet, eller
- b) knekkpunktet skal være fast i 5 år og dermed kun vurderes hvert 5 år, eller
- c) gjennomsnitt over flere år
- d) annen sikringsregel

Formålet er altså at knekkpunktet og satsene korrigeres på en måte som forhindrer tilfeldige store pluss/minus utslag til noen få skoler rundt knekkpunktene. Dette er nødvendig for å få troverdige resultater! Knekkpunktene eksisterer jo ikke nøyaktig i virkeligheten.

10. KFFs foreløpige konklusjon

For oss synes det i utgangspunktet klart at lineær regresjon med to knekkpunkter er å foretrekke, altså modell C. For å komme til denne konklusjon ligger også vurderingene i punkt 7 her til grunn om gjeldende lov. At modellen totalt sett gir 5 mill mer enn modell D har nok vekt, men prinsippet om deling av satsene i 3 var viktig for oss. Synspunktene våre i pkt 8 om en test av modellene mot en del reelle skoler bør også vurderes før endelig konklusjon. Dette er et arbeid som U-dir/KD bør gjøre når vi ikke har en arbeidsgruppe å se på dette sammen i.

Regelverket sier at private skoler skal ha tilvarende faktiske kostnadsstrukturer som i offentlig skole. Per i dag er det ingen som eksakt vet hva kostnadsstrukturen i offentlig skole er, blant annet

på grunn av gjennomsnittsbetraktningene og usikkerheten i tallgrunnlaget. HIS og Utdanningsdirektoratet argumenterer strengt matematisk ut fra tilgjengelig datamateriale. Regelverket er ikke til hinder for å tilpasse tilskuddsatsene ut fra andre argumenter enn ren matematikk. Dagens knekkpunkter er eksempler på slike tilpasninger. For oss virker det som om det kan argumenteres for lavere knekkpunkt enn matematikken skulle tilsi for store skoler og for at Oslo skal veie mer enn andre kommuner siden Oslo er så stor og har mange bydeler. Vi mener dette må sees på før endelig konklusjon.

11. Andre problemstillinger

Avskrivninger:

Høsten 2008 under budsjettbehandlingen ble det oppdaget feil trekk i avskrivningene for videregående skoler. U-dir/KD hadde trukket for lite. KOSTRA-tallene i grunnlaget inneholder kostnader til avskrivninger. Disse hadde dessuten vokst betydelig fra 2006-2007. ”På grunn av at private skoler ikke har anledning til å drive med kapitaloppbygging, trekkes avskrivninger ut av grunnlaget.”

Vi er klar over at ordningen i og for seg er slik som det er beregnet etter den. Som tidligere er KFF imidlertid i mot at alle avskrivninger i funksjonen skolebygg skal trekkes ut av grunnlaget både for videregående skoler og grunnskoler. Avskrivninger er ikke kun å forstå som kapitaloppbygging. Setningen over i gåseøyne om det, er politisk retorikk. Avskrivninger er trekk pga slit og elde og faktiske kostnader pga verdiforringning eller nedskrivning. Det er i realiteten betydelige driftsutgiftselementer i begrepet. Til alle driftsutgifter skal privatskolene ha tilskudd. Vi benytter anledningen igjen til å nevne dette da skolene ved dette trekk får driftstilskudd redusert sammenlignet med offentlige skoler og altså ikke de lovmessige 85 % tilskudd. Driftstilskuddet blir ikke reelt om ikke mer av avskrivningene er med i grunnlaget. Dette kunne vært forbedret i ordningen uten nye eksplisitte stortingsvedtak slik vi ser det!

Regulering av lønnsutgifter:

Lønnsendringene i slike år som 2008-2009 er umulige for friskolene. Dette året steg lønns- og pensjonsutgifter med inntil og over det dobbelte (forskjellig pga forskjell mellom Oslo og resten av landet) av det som ble kompensert i tilskudd. Skolene skal etter lovverket gi lærerne rett til tilsvarende lønn. Skolene skal også nytte statstilskudd og skolepenger det året de opptjenes. Ut fra økonomiforskriften synes det å drive med underskudd ulovlig. Uansett modeller fanges ikke lønns- og pensjonsreguleringene i år med høy regulering inn. Skolene får aldri dette igjen, selv om det i prinsippet blir etterregnet et par år senere, men ikke med tilbakevirkende kraft. Det fremkommer dessuten rentetap for skolene. Denne svakheten i år med betydelige økninger i lønn og pensjon må løses i tilskuddsystemet. Privatskoleloven sier at private skoler skal få en gitt prosentandel av tilsvarende driftskostnader i den offentlige skolen. Dermed brytes loven om ikke det vi her har påpekt mer systematisk følges opp.

KFFs forslag for å løse dette er at en fastsettelse av lønnsreguleringen ikke må gjøres for tidlig i budsjettprosessen. I 2008 var resultatet av forhandlingene kjent før sommerferien og om KD da hadde tatt et snitt av økning i tariffområdet skole for Oslo og landet for øvrig, kunne reguleringen blitt mye mer nærmere det riktige. Det var spesielt for 2008-2009 og for noen år siden med de såkalte ”lærerpakken” at slike reguleringer var aktuelle. Om knekkpunktmodell C eller D som tildelingsform gir mer riktige resultater enn dagens modell, løser den ikke lønnsreguleringsproblemet i slike år som vi nå er inne i. I slike år blir avstanden til kostnadsstrukturen i offentlig skole stor.

KFF viser om dette til arbeidsgruppen som i oktober 2002 fremla rapporten ”Tilskudd til private skoler. Beregningsgrunnlag, utregning av satser og nytt kildematerialet.” Her heter det i den såkalt ”uautoriserte rapporten” som hele gruppen fra departementet og representantene fra friskoleorganisasjonene var enig om:

Arbeidsgruppen mener det er behov for å innføre en praksis som i større grad sikrer overensstemmelse mellom privatskolelovens bestemmelser og tilskuddsatsene, slik at lønnsutviklingen i 2002 også blir med i grunnlaget for beregning av satser i 2002.

Regjeringen har i St.prp.nr.63 (2001-2002) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet medregnet folketrygden 2002 sagt at de vil komme tilbake til justering av tilskuddsatsene til private skoler etter lønnsoppgjøret for 2002.

KFF konkluderer og understreker at også dette er et punkt som kan endres i prosessen uten eget stortingsvedtak utover statsbudsjettet, nemlig ved å øke reguleringen. Vi mener at i 2009 må det skje en etterregulering i revidert budsjett.

Korreksjoner:

KD/Utdanningsdirektoratet foretar en rekke korreksjoner før endelige satser fremkommer. Noen er betydelige og noen er småbeløp. Dessverre ser det ut som oversikten med småbeløpene er meget bra, mens de store trekkene ikke i samme grad er sikre. Det har jo også med KOSTRA å gjøre. Vi kan som eksempel nevne at lærebøker etter Kunnskapsløftet for grunnskolen, ble gitt til kommunene i 2-3 år uten at dette på noe tidspunkt ble korrigerert inn i privatskolenes satser som tillegg. Når evt dette blir utbetalt i ettertid, skulle jo bøkene vært kjøpt for lengst.

Husleie:

Det er vel kjent for Utdanningsdirektoratet at skolene ikke får dekket husleie eller kapitalkostnader med statstilskudd. Undersøkelser viser at privatskolene for å sammenlignes med offentlig ressursbruk burde hatt 20-25 000 kr ekstra pr elev i gjennomsnitt for å dekke slike kostnader. I vårt samfunn er det svært beklagelig at slike tilskudd ikke inngår, helt eller delvis, i tilskuddene. Dette gjør det krevende for skolene å sikre en forsvarlig god standard på skolelokaler til elevenes beste og til beste for deres læring.

12. Overgangsordning

Uansett hvilken modell som velges, vil noen skoler gå ned i tilskudd. Det er derfor svært ønskelig for de få skolene det gjelder med en overgangsordning som kan sikre noen få skoler en noe mildere nedgang i tilskuddet, f.eks over 3 år.

13. Sluttrefleksjon.

Vi skrev i punkt 1.1 "Det er en fordel om hele gjennomgangen for friskolene var gjort samtidig både av grunnskole, videregående skole, Oppmodingsvedtak 545 og "sikring av kvaliteten på tallrapporteringen i KOSTRA". KOSTRA kvaliteten har vi påpekt i eget punkt. Her i punkt 8 mener vi å ha vist at den totale gjennomgang er ønskelig og nødvendig og at man ikke bare må ha en knekkpunktanalyse til diskusjon. Vi mener også at vårt syn er i samsvar med Inst. S nr 12 (2008-2009). Mange av punktene nevnt i dette høringsnotat, viser etter vårt skjønn, at dette er nødvendig.

14. Vi ber om møte.

KFF ønsker dialog med U-dir og Kunnskapsdepartementet om våre synspunkter her. En rekke av disse er spørsmål til dere og uten dialog blir det vanskelig å komme videre. Vi ber derfor om at møtet/møtene som KD tilbød i fellesmøtet 17/12-08 blir avholdt for å utveksle synspunkter om denne høringsuttalelsens innhold før endelige konklusjoner trekkes. Også de andre friskoleorganisasjonene er enig i dette.

Mvh

Kristne Friskolers Forbund

Torgeir Flateby

Torgeir Flateby
Gen.sekr